

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIRA

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za in serate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXVII.

V Celovcu, 10. oktobra 1908.

Štev. 41.

Organizacija!

(Geslo: Skrbi zase, ljubi brata, dvigni ga, odpri mu vrata.)

Avstrija je z železnim pokrovom pokrit kotel, v katerem se kuhajo jeziki. Kurjavo za ta kotel poskrbuje v prvi vrsti judovsko in v njeni službi stoječe nemško časopisje, od katerega se v „jezikovnem“ oziru tudi krščansko časopisje avstrijsko prav nič ne razlikuje. Nemeč je Nemeč! Ogenj, s katerim se neti ta kotel, je „terror teutonikus“. Avstrijski c. kr. kuharji pa imajo oči zavezane in stojijo gluhi na pokrovu. Le kadar ogenj že zagreje vodo nad 60 stopinj, tedaj začnejo vzdigovati svoje noge, ker čutijo, da jih žge pod podplati. Njih slepota pa jih ne pusti priti do prepričanja, da je tega nevarnega njih „stališča“ kriv ogenj; s svojim kuharskim okusom trdijo, da so tega krivi le „jeziki v kotlu, kateri se skuhati ne dajo“. Ta sodba kuharjev daje pogum judovsko-nemškemu kurjačem, od katerih prvi prav z jubilejskim veseljem dovažajo gradivo za kurjavo avstrijskega kotla, zraven pa nakopičujejo gromado za — kuharje; „terror teutonikus“ pa se pod očividnim varstvom slepih in gluhih kuharjev imenuje „furo teutonikus“. In ta „furo teutonikus“ (nemška strast) je po prepričanju avstrijskih kuharjev okusen, koristen, svet, opravičen, kulturn, zmeren, potreben, nedolžen in — nekazniv. Postave naše so sicer zoper krivico dane, a pravica je zoper postavu — to je organizacija Avstrije. Mi Slovenci sploh, posebno pa koroški Slovenci, občutimo to avstrijsko organizacijo do krvi in kosti in še to bi nam — na podlagi postav radi strli.

Zmirom manjše je število uradnih elementov, ki nosijo še pravico v srcu; narašča pa krdelo onih, ki imajo pravico v žepu, vsenemštvo v glavi in srd do drugonarodnosti državljanov v srcu; z vso opravičenostjo trdim, da hoče na podlagi današnjih razmer „Avstrija postati judovsko-nemška organizacija“ za uničenje krščansko-svetovnega naziranja in — same sebe. Prvo se posrečilo ne bo; a mora služiti kot sredstvo, da se doseže drugo. V izvršitev te, prikrito in zvito gojene judovsko-nemške ideje, služi danes v Avstriji vse,

v prvi vrsti vse javne šole, od ljudskih šol do vseučilišč brez izjeme; mobiliziran je velik del nemškega kapitala v narodne in narodnogospodarske namene in v evidenci je vsako zasedanje vplivnih mest in javnih služb po privržencih imenovanega vsenemškega stremljenja, in kar se s tem ne doseže, izvrši se po poti ovaduštva. Krona te v vse sloje javnega življenja segajoče in naravnost izborna izvršene organizacije pa so časopisi in knjige, kateri so po večini napojeni v vedno naraščajoči meri s protiverskim in protislovenskim duhom, četudi marsikaj tega dušnega strupa izhaja v našem slovenskem jeziku. Vsa ta judovsko-nemška organizacija pa je naperjena pravzaprav edinole proti nam Slovanom; kajti Nemeč se ne boji samo Boga, ampak tudi nas. Judom v Avstriji pa se ni prav nič treba hudega bati; njih poklic in njih naloga sta, delati zmešnjavo med narodi in nositi nezadovoljnost med ljudstvo, in ta njih posel, kateri jim polni itak že prenakopičene blagajne, tudi izvršno in prekanjeno izpolnjujejo, ker vedo, da so avstrijski kuharji slepi; ker jim je dobro znano, da „ošabnost in narodna strast sta nemška last“ in ker žalibog še v mnogih slučajih z uspehom računajo na narodno popustljivost ali celo mlačnost nas Slovanov, kajti dovolj je še v vseh krogih našega naroda pojavov, kateri zaslužijo — prokletstvo. Ob času prelivanja krvi pa se znajo Judje ali na zviti način skriti ali pa urno pete odnesti. Dovolj imamo takih dokazov iz zadnjeletnih žalostnih dogodkov slovenske Rusije, katerih vzrok so bili v prvi vrsti Judje in Nemci, kateri že celo v Moskvi zahtevajo čisto nemške šole.

Tako daleč sega na tujem slovanskem svetu judovsko-nemška organizacija! In pri nas v Avstriji? Že nad trideset let prosimo koroški Slovenci za na podlagi slovenskega jezika uravnane ljudske šole na naših domačih tleh, v naši starodavni domovini; a judovsko-nemška organizacija Avstrije nam vsiljuje nemške učitelje, raznaroduje slovenske dijake-učiteljske, odreka uvedbo slovenskih učnih knjig, zasleduje in kaznuje z narodom čuteče in izbornu delujoče slovenske učitelje in prepoveduje še celo slovensko molitev na javnih, a z na-

šim denarjem zidanih in z našim denarjem vzdržanih ljudskih šolah. Avstrijski kuharji! Niste hoteli slišati naših prošenj in nočete poznati postav, vi nas silite, da igramo na gosli. V zadnjem času si prizadeva nemštvo celo na Kranjskem s pomočjo bajonetov, vzdigovati zopet svojo rusko glavo. In Trst? — — Naš staroslovenski Trst! „Nomen est omen!“ In danes? Po mnogoletnem, vztrajnem boju posrečilo se je Slovincem v Trstu priboriti si „pravico“ do lastne slovenske šole, katere pa še do danes — ni, ker judovsko-nemška organizacija Avstrije tako — želi. Slabo poznajo avstrijski kuharji značaj Primorcev, ako mislijo vtopiti zahtevo tržaških Slovencev po slovenski šoli z „obljubo in pravico“ do šole v Jadransko morje. Brez krčmarja delajo račun.

Mesto Dunaj ima skoraj 20 krat toliko Čehov, kot Ljubljana Nemcev, a avstrijski kuharji so spoznali za potrebno, pravično in umestno, odreči češki ljudski šoli na Dunaju pravico javnosti, ker bi bil to udarec za judovsko-nemško organizacijo. Razlog, da bi v nasprotnem slučaju izginil nemški značaj dunajskega mesta, bil je samo škit, za katerim sta se skrila mrznja do Slovanov in strah pred Čehi, katerim se ima nemška krščansko-socialna stranka na Dunaju zahvaliti za svoje zmage in vsled tega za svoj današnji vpliv v celi državi. „Nemški“ značaj mesta Dunaj pa je itak odvisen od — Slovanov, v prvi vrsti od Čehov in je tudi trden kot — kaplja pri strehi. Tež usodi naproti grede tudi „nemški“ značaji gotovih mest in trgov na Koroškem, katere držita pokonci do danes na eni strani judovsko-nemška organizacija, na drugi strani pa kurja slepota in zajčja korajža slovenskih „šolobard“ vsake vrste. Moje misli o naši organizaciji objavim v drugem članku.

Grafenauer,
drž. in dež. poslanec.

Mohorjani, spominjajte se šentjakobske šole!

Podlistek.

Pogled v sosedne dežele.

(Potopisne črtice. — Jezernikov.)

Inomost.

Inomost, ki kaže že značaj velikih mest, mi je takoj ugajal. Mesto leži krasno. Na severu se vzdiguje tik pred mestom visoko, strmo gorovje, v znožju teh velikanov pa se naslanja nanje nižje hribovje, posuto s svetlimi vilami, spodaj pa se vali mogočna Ina, obdana na obeh bregovih z močnim, visokim zidovjem ter deli mesto v večji in manjši del. Na drugi strani pa obdaja mesto lepo, rodovitno polje. S tovarišem sva se nastanila v hotelu „Habsburški dvor“, pa samo za prvo noč. Dobila sva skupno sobo za dragih devet kron, drugo je bilo baje že vse oddano, če je bilo res. Take sobe sploh radi vsiljujejo na potovanju, ker jih težje oddajo nego sobe za eno osebo. Vsa umazana in prašna sva se najprej pošteno umila in očistila, da sva se upala zopet med svet. Pri večerji se začudeno spogledava, ko nagovori naju natakak slovenski. Čul je, da sva se pogovarjala v slovenskem jeziku in je dal takoj razumeti, da tudi zna. Dečko je bil „ljubljska srajca“. Da je dobil vsled tega malo več napitnine, nego drugi, je umevno. Sicer je pa bilo v tem hotelu, ki ni bil nič kaj posebnega, vse drago. Pri večerji sem se zlasti jaz vsedel na lim, da se mi je tovariš ves teden posmehoval.

Ko zjutraj zapazim na stopnicah nabito vabilo k protestantski božji službi, se mi je nekaj zasanjalo, in takoj sva s tovarišem plačala račun, in postrešček, zgovoren možicelj, je peljal naju v drugo gostilno, kjer sva bila prav zadovoljna; tovariš dohtar zlasti ni mogel prehoviti zlate vinske kapljice. Pa hvalil jo je bolj nego užival, jaz pa sem storil narobe.

S prijateljem sva si ogledala največje znamenitosti mesta. Znamenit je nagrobni spomenik cesarja Maksa I. v frančiškanski, imenovani tudi dvorni cerkvi. Na visokem sarkofagu (kamenita rakev) iz mramorja kleči obrnjen proti glavnemu oltarju mogočna postava cesarja Maksa I. v popolnem cesarskem ornatu. Ob straneh so fino izrezljani reliefi iz življenja cesarja Maksa. Delo je umetniško. Okoli nagrobnega spomenika je postavljenih 28 bronastih kipov v nadčloveški velikosti, povečini osebe iz habsburške rodovine. Umetniške vrednosti sta le dva kipa, kip bajnega kralja Arturja in kralja vzhodnih Gotov, Teodorika. Zlasti zadnjega si nisem mogel nagledati. Ves zamišljen se naslanja v viteški obleki narahlo na ščit, druga roka pa objema sulico. Po mramornatih stopnicah se pride v takoimenovano „srebrno kapelo“. To ime je dobila kapela, od Marijine sohe na oltarju, ki je izdelana iz srebra. V tej kapeli počiva Filipina Welser, bogata in po svoji lepoti sloveča hči augsburškega patricija, ki je bila naskrivaj poročena z nadvojvodo Ferdinandom, drugim sinom cesarja Ferdinanda I. Na isti strani je tudi dragocen nagrobni spomenik nadvojvode Ferdinanda, zraven pa male, umetniško izrezljane orgle, ki jih je podaril nad-

vojvodi papež Julij II. Dolgo sva ogledovala s tovarišem nagrobne lepote, s tesnimi čustvi v duši. Kje je lepota Filipine, kaj pomaga nadvojvodi zlato, srebro in mozaik na grobu? Z besedama „vse mine“ obrne prijatelj hrbet in odrine, jaz pa sem stopal za njim, ne z vzvišenimi čustvi, z občudovanjem, kakor sicer, ampak, rekel bi, s praznim srcem. Na tistem sem pa ponovil besede prijatelja filozofa.

Nato sva šla iskat „zlato strešico“. Vojvoda Friderik s priimkom „s praznim žepom“ se je jezil na ljudi, ki ga niso drugače imenovali nego „Friderik s praznim žepom“; da bi jim pokazal, da še ima nekaj v žepu, je dal narediti l. 1425, vsaj tako pripoveduje ljudsko spričevalo, streho na pomolu svoje palače iz bakrenih, debelo pozlačenih plošč v vrednosti 30.000 K. Sedanji pomol je iz časa cesarja Maksa, kakor kaže letnica 1500, ima sicer slabo pozlačeno streho, ki pa ni veliko več vredna nego počen groš. Dohtar se je jezil, jaz pa sem se od srca smejal.

Bogat na umetninah in starinah je muzej „Ferdinandeum“. Najbolj so me zanimali spomini na Andreja Hoferja, junaškega Tirolca, kakor od cesarja Franca podeljena mu zlata verižica s svetinjo, puška, s katero je branil domovino, sablja za parado, pipa, naramnice in slike Franca Defreggerja, ki uživajo svetovno slavo in predstavljajo prizore iz tirolskih bojev leta 1809. Te slike so nekaj posebnega. Občudoval sem svoje dni v Zagrebu v Strossmajerjevi galeriji slik prekrasno sliko „Gunduličev san“, delo domačega hrvatskega umetnika, a ganila me še nobena slika ni taka, kakor Defreggerjeve, ko grede Ti-

Pozor!

Slovence, ki kupujejo v Celovcu, prosimo, da se v slučaju potrebe obračajo na naše uradništvu za nasvet, kdo izmed celovških trgovcev je vreden slovenskega denarja. Nemci napovedujejo Slovencem bojkot, odgovorili jim bomo krepko in korenito dokazali, da so oni od nas, in ne mi od njih odvisni. Bratje na Kranjskem in Primorskem, pozor!

I. koroški delavski dom v Podljubelj!

Dom stoji. — Mal je dom, a stoji. — Smejali so se in z glavami zmajevali nasprotniki, a dom stoji. Oglevali so rdečkarji stavbo od spodaj in od zgoraj, od ceste in od hriba, a dom stoji.

Plašile so nas od začetka velikanske žrtve, a zdaj vkljub vsem žrtvam, vkljub vsem zapreкам vidimo, da dom stoji.

Bila je krvava potreba, da smo se začeli brigati za delavsko organizacijo. — Slovenskega delavstva v boroveljskem okraju je gotovo 2000, a zanemarjeno je in zapeljano po rdečih hujšakah.

Mi ne zaupamo v fraze, ampak zaupamo le mirnemu, treznemu delu.

Treba pa je, da zavest skupnega dela in skupnih žrtev prodre v široke ljudske sloje. — Desetorica požrtvovalnih ljudi ne zamore vsega. Zato se danes po našem koroškem glasilu obračamo do celega koroškega ljudstva, na kmete, na delavce, na duhovnike, na izobražence in prosimo vas: Zapišite na pridejano položnico mali dar!

Nad 2000 položnic roma po „Miru“ med koroški slovenski svet. — Slovenska kršč.-socialna Zveza, ki je v prvem letu svojega obstoja že postavila nov dom na koroška tla, pričakuje, da bodo prišle vse nazaj izpolnjene. Zadovoljni smo z vinarji, ako kdo ne more zapisati krone. Za 18. oktobra pa vabimo vse rodoljube v Podljubelj. — Tedaj se bomo mirno razveseljevali in izrekli Bogu javno zahvalo, da se je le posrečilo, podati delavstvu primerno središče in torišče za nadaljni razvoj.

Koroško ljudstvo, pomagaj „Zvezi“! Lotila se bo „Zveza“ po močeh brz drugih nalog.

Koroške novice.

Celovec. V tukajšnjem bogoslovju je v letošnjem šolskem letu 44 bogoslovcev. Slovencev

je 20, Nemcev pa 24. V četrtem letniku je 5 Slovencev in 7 Nemcev, v tretjem 6 Slovencev in 6 Nemcev, v drugem so 4 Slovenci in 4 Nemci. V prvi letnik je vstopilo 7 Nemcev in sledečih 5 Slovencev: Franjo Krašna, Ivan Oblak, Josip Šenk, Vekoslav Vauti in Blaž Wölfel.

Celovec. Umrli je 7. t. m. ob 2. uri zjutraj hotelir Jožef Trabesinger. Mož je bil po mestu zelo priljubljen. Zadela ga je srčna kap. Bolehal je že nekaj časa sem. Zapušča ženo in tri otroke.

Žrelec. (Naša je šola!) V Žrelecu imamo popolnoma nemško šolo, akoravno so v celi fari komaj 3 do 4 nemške družine in vse drugo ljudstvo domače dobro slovensko ljudstvo. Šola je stala silno veliko tisočakov in še naprej se mora za kakih 7 let plačevati po 2000 kron vsako leto. K tej šoli je dal nemški šulferajn menda 4000 kron, zato se niti slovenskega alfabetu ne sme pri nas učiti; in naše ljudstvo nima nobene pravice, kakor pa da plača s svojim krvavo prisluženim denarjem, da se mu ponemčuje brezobzirno slovenska deca. Pa še več. Kakor je bilo brati pred par tedni v „Freie Stimmen“ itd., v katerih dopisuje in hujska proti našem domačemu župniku nam vsem znan dopisun, da se je razobesila na naši šoli plošča z znakom šulferajna, da pa je bila od neznane roke ponoči odstranjena. V šolskem svetu se o tem ni nič govorilo, ali se sme nabiti ali ne. In kaj stori nato naš znani podučitelj Alois Schiestl? Mož gre, naroči na svoje stroške slikarja iz Celovca in dá napraviti velik šulferajnski znak v zazidano okno na zapadni strani v žarečih nemških barvah in v okno prvega nadstropja napis: „Wissen ist Macht, Bildung macht frei.“ Pa pomnite, bravci, to vse je storil, ne da bi sklical in vprašal za mnenje krajni šolski svet. Menda je g. Schiestl šel k raznim udom krajnega šolskega sveta in jih vprašal. Ali g. župnika pa sploh ni vprašal. G. župnik je takoj dan potem interpeliral predsednika, kako da se to pusti, in brez vednosti kraj. šol. sveta! Obče spoštovani g. župan pa je rekel: „Meni samemu nič ni bilo zato, ali reko se mi je, da vsi člani krajnega šolskega sveta pošljejo k meni (Schiestla) in me prosijo, da privolim, ker je slikar že v šoli. Ako to vsi hočejo, sem rekel, tudi jaz ne morem braniti.“ Ker pa je g. župnik rekel, da njega nikdo ni vprašal in da Schiestl ni bil pri njem, je g. predsednik rekel: „Meni se je brž zdelo, da to ni prav, bom pa zdaj sklical sejo, da se dogovorimo.“ Kako daleč smo že prišli, da sme v šoli komandirati že podučitelj, kakor hoče? Kje pa je nadučitelj, da kot hišni gospodar pusti kaj takega uganjati? Tu je delal g. podučitelj nepostavno in samooblastno, in mi odločno zahtevamo, da se zanaprej temu gospodu prepove, nas tako izzivati s šolo, katero smo mi zidali! Morda bo v 40 letih šola že šulferajnska, če pustimo znak tega društva na njej. In naj tiste framazonske napise kar pusti in rajše bolj učí otroke, naj pa si ne upa več postopati z našimi otroki, kakor je doslej, ko jih je v šoli na pepelnico vpepeljeval in jim brani že dve leti moliti vsak dan Oče naš in Češčeno Marijo. Z našo potrpežljivostjo smo pri kraju. Zdaj bomo pa tudi mi govorili. Prosimo Vas, gosp. poslanec

Grafenauer, da te zadeve našega g. Schiestla spravite na pravo mesto, kjer bo ta gospod čul enkrat krepko besedo: Proč roke od naših otrok! In znak šulferajna mora z naše šole dol! To je javna provokacija za naše ljudi, nečuvno izzivanje na šoli, katero smo mi plačali in ki je naša in ne šulferajnska!

Žrelec pri Celovcu. Znak nemškega šulferajna na naši ljudski šoli je pomazal nekdo v noči od nedelje na pondeljek. Ljudje kihajo in se smejijo, češ, da je bil to na izzivanje z znakom nemškega šulferajna pravi odgovor. Upamo tudi, da krajni šolski svet s takim izzivanjem ne bo pustil kaliti miru, ki je bil dosedaj v naši občini.

Št. Tomaž. (Ogenj.) V sredo 30. kimovca zvečer ob 1/9. uri je pri Grmiču v Domačjivasi pogorel velik skedenj z vsemi poljskimi pridelki. Živino so pravočasno rešili. Škoda je velika, ker posestnik je nizko zavarovan. Komaj je hišo, katera mu je pred kratkim časom pogorela, malo popravil, že zopet ta-le nesreča! To je že četrta ogenj v teku enega leta v Domačjivasi. Ljudi je že strah. Sreča je bila, da ni bilo vetra. Za sosede ni bilo nobene nevarnosti. Ognjegasilci so si prizadevali rešiti, kar se je dalo.

Velikovec. (Patentirani agrarci.) Opravičeno sme podpisani trditi, da je malokdo na takozvanem agrarnem shodu minolega meseca v Velikovcu s tolikim zanimanjem in s toliko pazljivostjo poslušal govore kot on. Ker se je za shod močno agitiralo in pripovedovalo, da bode na Malo Gospojnico imeniten dan za kmete, je udeležba na shodu res bila velika. Po obrazih in zaspanosti nekaterih je bilo spoznati, da prav veliko ljudi ni razumelo visokoučenega Hohenblumovega govora. Vsaj po govoru je soditi, da je Hohenblum res agrarec, vnet za kmetijski stan. Vendar pa je bilo čudno, da mož v svojem govoru niti besedice ni omenil o Judih, ki na borzi in v velikih mestih narekujejo visoko ceno za meso in sramotno nizko ceno za živino. Neprijetno je bilo tudi poslušati, kako se je gospod povzdigoval in hvalil, kot bi bil on edini, ki se v Avstriji poteguje za kmetijske koristi. Lastna hvala. Tudi ni bilo lepo, da je tako zaničljivo odgovarjal g. Čarfu, ki ni samo kolar, ampak tudi poljedelec. G. Čarf je imel popolnoma prav, ko je omenjal, da naš šolski sistem nič ali prav malo koristi kmetiskemu ljudstvu, ker so vse šole vrezane po enem in istem kopitu, bodisi na kmetih ali po mestih. Nesrečni doktor Eisenbart je tudi vse bolnike ozdravil po enem in istem receptu, radi tega tudi ni nobenega ozdravil. Veliko kmetov, tudi liberalnega mišljenja, se je strinjalo s Čarfom, in ne spodobijo se agrarcu posmehljivo zavračati obrtnika ali delavca, ki sicer čuti s kmetom. Gotovo sta navzoča duhovnika g. Dobrovc in jaz, potem gosp. Čarf in drugi še na shodu navzoči od črne stranke bolj kmetškega mišljenja in pokolenja, kot marsikateri drug gospod, bodisi kakšen velikovski škric ali liberalni učitelj, ki sicer v novejšem času prav rad kliče: Heil bauer!! Nagele se je tokrat držal v svojih mejah in ni zabavljaj, ko je poročal o gospodarskih zadevah velikovškega okraja. Sicer je pa govoril prav slabo. Hvaležni smo mu za

rolci, ki jim iz oči sije ogenj domoljubja, pristočno v boj proti Francozom. Pretresljive prizore iz teh bojev je naslikal čopič tirolskega umetnika plemenitasa. Najlepša se mi je zdela slika na smrt obsojenega Petra Sigmaier p. d. Tharerwirta, ki se je Francozom prostovoljno vdal, da bi s tem rešil zaprtega očeta, kateremu so grozili z usmrčenjem. Visoka, sloka postava postavnega tirolskega kmeta ti vzbujala občudovanje. Ta slika je izvirno delo Defreggerja. Razen dveh so vse slike kopije, izvršene pod Defreggerjevimi vodstvom od njegovih učencev. Odlikujejo se po živih, prijetnih barvah. Omeniti pa je treba, da ženske osebe na Defreggerjevih slikah niso povzete iz življenja, vsaj Tirolke niso, prej Korošice. Defregger slika vse ženske kot močne in lepe, kakršnih nikjer na Tirolskem nisem našel. Glede lepote se Tirolke s Slovenkami zdaleka ne morejo primerjati, povečini so naravnost grde. Tudi po mestu nisem videl lepotic. Moški so lepši nego ženske, vendar pa tako lepih, visokih, možatih postav kakor ponekod po slovenskih deželah nisem videl na celem potovanju, tudi ne v Švici in na Bavarskem. Pred kranjskimi Gorenjci, koroškimi Rožani, ki so si po rasti in govoricah sorodni, in spodnještajerskimi Savinječani se morajo skriti tudi tirolski junaki. Zares

„Moj dom je lep, moj rod krepak,
Za robstvo ni rojen junak.“

Zato pa se Tirolec s Slovencem zopet kosa v globokem verskem prepričanju, prekaša ga pa v občudovanju vredni ljubezni do domovine. Zato spoštuje Tirolec v prvi vrsti svoje ljudske junake,

ki so branili domovino, in kamor stopiš, zapaziš njihove spomenike, bodisi na trgih ali izredno krasnih cerkvah. Tako lepih cerkev kakor po Tirolah boš po Koroškem zaman iskal.

Tirolski junaki.

Tirolci so se kot navdušeni bojevniki za domovino in cesarja že večkrat izkazali. Že cesar Maks I. jim je položil temelj za domobrambo l. 1511. Že l. 1703 so se izkazali Tirolci kot vrli domobrambovc v boju proti Bavarcem. Največ slave so si priborili leta 1809, ko so se uspešno borili proti bavarskim in francoskim četam. Na lastno pest je začel zbirati tirolske kmete Andrej Hofer, vinski in konjski trgovec, Tirolec po duhu in srcu. Veri, domovini in habsburški cesarski rodovini je bil iz srca vdan. Štirikrat se je boril s kmety proti sovražniku na gori Isel, ki je oddaljena pol ure južno od mesta. Premagal je sovražne čete in uredil v deželi zopet prejšnje razmere. Ko pa je Avstrija sklenila z Napoleonom mir, v katerem je odstopila Tirole, se je moral tudi Hofer po nesrečni bitki na gori Isel ukloniti. Ker so se pa začele širiti po deželi neresnične novice, da bo zopet vojska, je začel zopet zbirati Tirolce. Z lahkoto so udušili Francozje in Bavarci ta upor. Hoferja, ki se je skrival v gore in ga je izdal neki domačin, je dal Napoleon ustreliti v Mantovi. Bojevit Hoferjev tovariš je bil kapucin o. Joahim Haspinger, ki je vodil tirolske kmety neustrašeno v boj v vseh večjih bitkah. Strahu ni poznal nobenega, zato so šli Tirolci za njim z navdušenjem v boj. O njem je bila razširjena vest, da se ga nobena krogla ne

prime. Haspinger je Napoleonovi jezi srečno ušel, in ko je l. 1848 izbruhnila na jugu zopet vojska, je kot 75letni starček zopet vodil Tirolce k hrabrim četam Radeckega. Deset let nato je zatislil hrabri redovnik v Solnogradu oči na veke in leži pokopan v frančiškanski cerkvi v Inomstu. Povsod po Tirolah izgovarja imena Hofer in Haspinger vsak otrok s spoštovanjem in ponosom. Ni novodobnih junakov, ki bi jih ljudstvo tako častilo kakor Tirolci ta dva.

S tovarišem sva se peljala z električnim tramvajem do gore Isel, da si ogledava ta zgodovinsko slaven kraj. Po lepi, pa strmi cesti sva dospela na vrh, kjer se nahaja vojaški muzej, katerega je vredno pogledati in je v posesti tirolskih lovcev. Mene je zanimala bosniškimi vstajem ugrabljenega zastava v belo-rdeče-modri barvi. Tega še namreč dosedaj nisem nikjer bral, da so Bosnjaki nosili narodne zastave.

Na gori Isel ima Hofer tudi bronast spomenik, vlit iz ugrabljenih francoskih topov. Velikansk je ta spomenik, nekaj monumentalnega ima na sebi in predstavlja mišičastega Hoferja z izrazitimi, energičnimi potezami, ko z zastavo v roki bodri tirolsko ljudstvo k zvestobi za Boga, domovino in cesarja. Moj duh je klonil pred spominom mogočnega kmetškega junaka in občudoval sem njegovo moč in odločnost, ki tako manjka našim možem. Izrazil sem svoje mnenje tovarišu, ki pa je malomarno skomizgnil z ramama, rekoč: „Cui bono? Komu v korist je padel hrabri mož? Kaj ima od tega?“ — „Komu v korist“, sem nehote ponovil sam pri sebi in se spomnil prelite krvi slovenskih junakov v Bosni, na

priznanje, da nemški gospodje v Celovcu in drugod skrbe v prvi vrsti za nemške kmete in prav po mačehovsko za slovenski del Koroške. In prav se godi socialnim demokratom, ako jih Nagele, ko so mu vendar pri volitvah pomagali na konja, prav pošteno ozmerja. Prav previdno je govoril g. Šumi. Krivico nam dela, ako trdi, da se Slovenci na svojih shodih preveč brigajo za igre in veselice, a se premalo bavijo z agrarnimi zadevami. Proti koncu sem dobil besedo tudi jaz. Poudarjam, da podpišem vse, kar so danes gospodje govorili o dandanašnjih agrarnih rečeh. Saj je to naš krščansko-socialni kmetijski program. Le berite naše časnike, le pojdite na shode kmetijskih zvez na Štajerskem, Kranjskem in drugod in videli boste, kako močno se razvija med našim kmetijskim ljudstvom agrarna misel. Vsi naši slovenski krščanski poslanci so odločno proti nagodbi s Srbijo. Ali ste slišali poslanca Grafenaerja na občnem zboru političnega društva? Zakaj bi se torej ne strinjal? Trdim pa še danes, da gospodje, ki so nosili na velikovškem kmetijskem shodu veliki zvonec, nimajo nobenega pozitivnega programa glede poselskega vprašanja. Veliko pomanjkanje poštenih in zvestih hlapcev in dekel na kmetih je rana, na kateri krvavi in bode tudi izkrvavel naš kmet, ako se ne zaceli pravočasno. Da bi morala potem, ko bode kmet tako drago lahko plačal posla kot je plačan delavec v mestih in tovarnah, gospodje rešili že pereče poselsko vprašanje, tega niti sami ne verjamete. V poštev gotovo pride preustrojitev šolstva in v prvi vrsti moralna stran, in dobro bi bilo, da bi ti kmetijski prijatelji prav resno študirali Stöcklerjev referat, ki ga je o tem vprašanju imel v državnem zboru. Neki gospod je pri Čarfovem govoru zaklinal, da duhovniki že naj opravljajo učitelji zopet mežnarsko službo. Opazka je bila zelo smešna. Nihče od nas tega ne zahteva. Nočem zbadati, sicer bi odgovoril lahko na to točko zelo krepko. Duhovniku v cerkvi kot mežnar ali kot organist streči, za človeka sicer nikakor ni sramotno, temveč častno.

Poljanec.

Velikovec. (Jubilejna procesija.) Kaj takega pa še ni bilo v našem dekanatu. Povodom 60letnice cesarjevega vladanja in 50letnice papeževega mašništva so priredile župnije velikovškega dekanata zadnjo nedeljo, dne 4. t. m. kot na god presvitlega cesarja, skupne procesije v Grebinjski Klošter. Zbrali smo se v Enceljni vasi, odkoder so potem posamezni župniki zaporedoma vodili vsak svojo procesijo v prostorno kloštersko cerkev. Nepregledna vrsta vernega ljudstva se je vila ob robu gozda, tako da je bil pogled na to množico naravnost ganljiv, ker je bil to dokaz, kako je ljudstvo vendar še vdano Bogu in cesarju. Vseh vernikov je bilo blizu do tri tisoč. V naravnost ganljivih besedah je domači g. župnik J. Kindelman pridigoval o Nj. Vel. presvitlem cesarju, njegovih zaslugah, veselih pa tudi bridkih trenotkih iz njegovega življenja. Hvalil je njegovo globoko versko prepričanje, tako, da si ga lahko marsikateri vzame za zgled. V drugem delu svojega govora je govornik hvalil papeža Pija X., kako je vnet za razširjanje in vtrjenje verskega čuta med katoliškimi narodi.

Laškem, pri Kraljevem Gradcu. Kaj imamo mi od tega? Bičajo nas, ne privoščijo nam pravice, ki jo uživa krščen turški podanik, in nas neizmerno sovražijo.

„Ti si premehek“, me ogovori prijatelj, ozri se name. Pojdi raje na juho. Lačen sem pošteno. In šla sva v restavracijo, mimogrede pa si ogledala v mramor vklesana latinska napisa na spomenikih, postavljenih v slavo na gori Isel padlim junakom. Po smislu sta si napisala sorodna. Eden se glasi v slovenskem prevodu: Dokler bodo gore in skale in naša srca, bo imela avstrijska hiša vedno zidovje. Nasmehnil sem se, prebravši napisa in rekel tovarišu: „No, če bo Avstrija z nami Slovani tako pometala, kakor dela sedaj, bo to njeno zidovje hitro razrušeno.“ In na mah sva pogoltnila s prijateljem vsak po vrček piva.

Smešnice.

Hlavec: „V mestu so vendar sleparski ljudje. Bral sem v neki izlogi, da imajo prah zoper bolhe. Kupil sem ga tri škatle in vse tri pojedel, pa bolhe me še vedno grizejo!“

Tujec: „Jaz sem slišal, da je z vaše planine prav lepo gledati, kadar sonce vzhaja. Kdaj pa vzhaja pri vas sonce?“ **Kmet:** „Navadno zjutraj.“

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

V marsikaterem očesu so igrane solze ginjenosti. Sklep cele slovesnosti so tvorile pete litanije in blagoslov z zahvalno pesmijo ter cesarsko in papeževo himno. Cela slovesnost bo gotovo tudi še poznejšim rodovom ostala v spominu. Bog nam ohrani oba jubilarja še mnoga leta!

Št. Jurij na Vinogradih. (Razno.) Dne 26. m. m. smo pokopali tukaj Tomaža Škofič, mladega, 30 let starega posestnika Murkove in Pivkežve kmetije v Št. Juriju. Deset dni poprej se mu je ponoči v spanju zarila takozvana „svinj-kica“ v uho, katero je sicer še isti večer iztrebil, a ga je kmalu začela hudo glava boleti. Iskal je pomoči pri zdravniku, a bilo je prepozno, zastrupila se mu je kri, vneli se možgani in devet dni navrh je umrl, zapustivši lepo posestvo, mlado ženo, sinka in hčerko. Udeležba pri pogrebu je bila velikanska. Zadnjo čast so mu skazali domači gasilci, katerim so se pridružili še sosedi, in šentjursko-želinjski moški zbor je zapel na domu, v cerkvi in na grobu svojemu zvestemu tovarišu za slovo ginljive žalostinke. Domači g. župnik je opominjal v pretresljivih besedah navzoče, še posebej može in mladeniče, da se naj v življenju večkrat spominjamo smrti in se pripravljamo na njo. — Velika nesreča je pred kratkim zadela Valburgo Kolman p. d. Apatnico nad Malim Št. Vidom. Na detelji se pase živina in naenkrat se napihnela dve lepi kravi in lep vol. Nesreča je še povrh hotela, da ni bilo nikogar blizu, ki bi znal pomagati ali pa zaklati živali. Za lep denar bi se lahko prodalo meso delavcem, ki na desni strani Krke tik Rajnekarija stavijo veliko tovarno za izdelovanje klorkalcija. Pazite na živino, ki se pase sedaj na deteljiščih!

Železna Kapla. (Smrtna kosa) je prerazala dne 24. m. m. nit življenja prezaslužnemu, občespoštovanemu možu g. Luki Piskernik p. d. staremu Vrbniku. Tužno so peli zvonovi, ko ga je spremljala poleg vseh tako zgledno vzgojenih in delujočih sinov, hčer in drugih sorodnikov tudi velika množica faranov k poslednjemu počitku. Tukajšnji cerkveni pevci so mu zapeli predfar-nim križem in ob grobu par tužnomilih žalostink. Marsikatero oko so ob tem prizoru zalile solze sožalja. Med pogrebci smo opazili tudi župana iz Železne Kaple g. Niederdorferja in mnogo drugega trškega občinstva. Umevno! Saj je bil rajni res vzoren mož in je vodil tudi kot župan več let v popolnem redu občinske posle občine Bela. Zato čast komur čast! Rajni je doživel visoko starost 79 let. Vi pa, dragi otroci, svojega sedaj rajnega očeta in tudi mi vsi, ki smo mu sledili na njegovem zadnjem potu, vzemimo si ga za zgled pravega, vernega in značajnega moža, da bo tudi nam enkrat zemljica lahka, kar gotovo vsi njemu želimo. N. v m. p.!

Prevalje. (Blagoslovljenje zvonika.) V nedeljo, dne 27. septembra, smo obhajali tukaj izvanredno lepo slavlje, blagoslovljenje novega zvonika pri sv. Barbari. Mogočno gromenje topičev na predvečer je oznanjalo, da se ima prihodnji dan vršiti nekaj veličastnega. Orjaški mlaj, postavljen pred cerkvijo, pa je vabil ljudi od vseh strani na redko slavnost. In res je prihitalo od blizu in daleč nad tritisoč pobožnih romarjev. Iz sosednjega Guštanjja prišla je dolga procesija, katero je vodil domači župnik čast. g. Križaj. Pliberški dekan, veleč. g. Marinič, je ob asistenci čč. gg. Premru, Križaj, Jan. Serajnik in domačih duhovnikov slovesno blagoslovil novi zvonik in lepo popravljen ter krasno okinčano cerkev. Č. g. župnik Kesnar pa se je nato v gorkih besedah zahvaljeval vsem dobrotnikom, ki so s svojimi veledušnimi darovi pomagali postaviti zvonik, in nam ganljivo razložil pomen cerkvenega stolpa. Izmed dobrotnikov navedel je posebno gosp. Pečnik grofa Thurna, ki je daroval ves za zvonik potrebni les in barona Henkel, ki je prispel 500 kron. Med gromenjem topičev se je sedaj razvila ogromna procesija za Najsvetejšim po polju ob prijazno smehljajočem se solncu. S slovesno asistirano sv. mašo za cerkvene dobrotnike se je imenitna slavnost končala. Tega krasnega dne se bodo farani gotovo še dolgo spominjali. Ti pa, ponosni stolpič, nam toli priljubljene cerkvice sv. Barbare, opominjaj zvesto vernike k pobožnosti in kaži jim neprestano pot navzgor k večnemu cilju!

Prevalje. (Vprašanje deželne odbora.) Leta in leta že čakamo, prosimo in trkamo na vladne duri, da bi nam dežela vendar enkrat priskočila na pomoč in dala uravnati deročo Mežo, ki nam vsako leto napravi ogromno škodo. Ali zaman. Naše prošnje so le glas vpjiočega v puščavi. Komisija za komisijo prihaja, preiskuje razmere in povprašuje, požira lepe svote denarja, kmetje pa ostanemo na cedilu. Deželni zbor s pravo materinsko ljubeznijo skrbi za Zgornjo Koroško. Tam mora biti regulirana vsaka draga ob cesti, mi slovenski Korošci pa igramo vedno

le ulogo lačne vrane, ki mora sito krmiti. Meža nam vsako leto odnaša velikanske kose naših polj. Če pojde tako dalje, pridemo čez par let ob vso svojo posest. Vprašamo slavni deželni odbor, ali smo mi koroški Slovenci samo zato tu, da futramo vladno v obliki davka s svojimi težko pridelanimi groši? Če potrebujemo od vlade pomoči, nam ta navadno pokaže le — figo. Zahtevamo odločno od deželnega odbora, da že vendar enkrat stori svojo dolžnost. Mi ne bomo več prosili, odsedaj bomo terjali. Svojega poslanca g. Grafenaerja pa pozivljamo, da zastavi vse svoje sile v to, da mi kmetje ob Meži kmalu dosežemo prepotrebno pomoč.

Več prizadetih kmetov.

Prevalje. (Nesreča.) Pred kratkim je prišla stara in napol gluha ženica blizu železniške postaje pod vlak, kateri jo je pa k sreči le manj nevarno ranil na nogi. — Neki voznik je na cesti iz Leš povozil triletnega otroka. Kolesa so šla revčku ravno čez bedro. Otroka, katerega so odpeljali v bolnišnico, bo težko okrevati.

Prevalje. (Nečloveška mati.) Pretekli teden je prišel tu po poizvedovanju orožništva grozovit zločin na dan. Že dalje časa je opazovalo občinstvo sumljivo obnašanje služkinje P., ki je bila v blagoslovljenem stanu in je nekje skrivaj porodila, ne da bi se vedelo, kam je prišel otrok. Nekdo jo je naznanil orožništvu, kateremu je nato po daljšem obotavljanju priznala, da je svoje novorojeno dete umorila in zakopala za svinjakom domače hiše. Izpovedala je, da je to že drugi otrok katerega je umorila. Prvega je vrgla pri Spodnjem Dravbergu v Dravo. Umorjenega otroka, krepkega fanta, so izkopali in raztelesili, nečloveško mater pa so orožniki odpeljali v preiskovalni zapor v Pliberk. Ob aretaciji se je vedla čisto hladnokrvno. Kam plovemo?

Prevalje. (Dvojezični napis.) Lesni trgovec g. Fr. Lahovnik je dal napraviti na svoji lepo popravljene restavraciji ob železnici dvojezičen napis, označujoč lesno trgovino in sobe za tujce. Prav tako! Če bi mu le vsi slovenski gostilničarji sledili in storili svojo narodno dolžnost! Ali v celi širni občini nahajamo na gostilnah le tri dvojezačne napise. Restavracijo g. Lahovnika toplo priporočamo vsem slovenskim popotnikom. Pri njem dobijo pristno pijačo, izborna kuhinja, udobno prenočišče kakor vsestransko dobro postrežbo. Svoji k svojim!

Spodnji Dravberg. (Vinska trgatev.) Dne 27. septembra t. l. smo priredili v gostilni na pošti „vinsko trgatev“ z godbo in plesom v prid ubogim šolarjem. Obisk je bil jako dober, prostori so bili natlačeni do zadnjega kotička. Pogrešali smo pa vendar nekaj gostov, katere smo za gotovo pričakovali. Na vprašanje, zakaj da jih ni, se je odgovorilo: Hujskali so zoper prireditev v korist ubogim otrokom taki, kateri se delajo nad vse „schulfreundlich“. Kako in kje so to delali, o tem morda drugič kaj več.

Bilčovs. (Odgovor „Štajercu.“) „Resnica v oči bode“ pravi pogovor, in res je to! Zadnji „Mir“-ov članek iz Bilčovsa je nekega tukajšnega privrženca „giftne krote“ tako zbedel v oči, da je svojo bol v „Štajercu“ objavil in sicer tako klaverno, da se mora vsakomur milo storiti, ko čita ta ne duhoviti članek! Piscu ti-stega članka naj bode to-le v tolažbo in pomirjenje! Požarna bramba je res potrebna in koristna, to prizna vsak pameten človek; tudi pokrepčilo in medsebojno zabavo po glavni vaji privoščimo brambovcem prav iz srca! Toda tujih — celovških gospodov jim ne privoščimo, zakaj, sem že v zadnjem dopisu povedal in danes ponovim: Ker se je bati, da bi se naši brambovci in tudi drugi ljudje ne pokvarili v verskem in narodnem oziru. Zapomni si, prijatelj „Štajerca“, resnico, ki se ne dá tajiti: Kamor mestna gospoda hajlat hodi, tam gresta vera in narodni čut rakovo pot! Ravno to pa ti želiš, ne moreš tajiti, radi tega se zgražaš nad procesijo na sv. Višarje, ki te prav čisto nič ne briga! Molili smo za sv. očeta Pija X. in našega cesarja Franca Jožefa I., ki obhajata prvi svoj 50 letni mašniški, drugi 60 letni jubilej svojega vladanja, in to tebi mrzi! Iz tega se vidi, da nisi dosti prida in našem vernemu slovenskemu ljudstvu se s tem nikakor nisi prikupil. Zapomni si še te besede: Vsakokrat, ko boš pisal v „Štajerca“ in udrihal čez črnuhe in klerikalce, boš izgubil na ugledu in spoštovanju, katerega imaš itak zelo malo! Pa še tega ne zaslužiš, ker je „giftna krota“ tvoja dušna hrana, gift pa, kakor boš menda znal, človeka le umori, ne pa poživlji. Mi pa ostanemo pri našem „Mir“-u, kateri nas gotovo ne bode tako naš-miral, kakor je tebe „giftna krota“ umazala! Toliko tebi v tolažbo od tistega, ki mupraviš *Fantalin*.

Beljak. „Villacher Zeitung“ se v številki 77. s slepo strastjo zaletuje v poštno upravo in trgovsko ministrstvo zaradi slovenskih imen za Koče-Kötschach, Logava-Luggau, Vogličce-Winklern,

Kotarče-Guttaring, Gornja Bela (Belani)-Obervellach, Ponikva-Penk, Sovodje-Gmünd, Jezernica-Liesing, Breže-Friesach itd. Pomilujem o nemške časnike (pa tudi prof. dr. Angererja, ki je stavil v deželni zboru tozadeven predlog), da imajo tako slabe urednike, ki prav nič ne poznajo deželne zgodovine. Naši čitatelji naj bodo pa prepričani, da ni dobro verjeti takim časopisom, ki pričbujejo od nas ali samo laži ali pa zahtevaso to zase, kar je našega. Vsakemu je znano, ki količkaj pozna svojo deželno zgodovino, da se je prej reklo: Koče kakor Köttschach, prej Logava kakor Luggau, prej Vogliče kakor Winklern i. t. d. Nemška imena Köttschach, Luggau, Winklern, Guttaring, Gmünd, Liesing i. t. d. so samo spakederanke za lepa stara slovenska imena, kajti po vseh teh krajih so prebivali nekdanji naši pradedje Slovenci.

Beljak. (Predrznost uslužbencev južne železnice.) Pošljem preteklo soboto z voznikom tri prazne sodčke na kolodvor južne železnice v Beljaku. Tovorni list je bil pisan dvojezično, vsaj vtolikor, da je bila označena z nemškim imenom poslednja postaja, kamor je bila pošiljatev namenjena. Povsem slovenski pa je bil kraj, kjer odpošiljatelj stanuje; a ta kraj je tako znan v Beljaku, da ga pozna vsak otrok. A uslužbenec južne železnice je bil tako impertinenten in pošiljatev ni sprejel. Voznik je moral v mesto in si je moral dati tam v slovenski trgovini Schusterjevi tovorni list nemški izpopolniti. Da si upa vsak železniški hlapec teptati naše pravice, pa presega že vse meje! In kako pride odpošiljatelj do tega, da plačuje sedaj vozniku za zamudo časa in za trud, ker je moral po mestu šele iskati, kdo mu napiše list povsem nemški? Proti takemu naravnost drznemu nastopanju železniških uslužbencev protestujemo javno, a se obrnemo ob enem seve tudi na ravnateljstvo južne železnice. Če si pusti od nas plačati, naj zapove svojim uslužbencem, da puste v službi vsa izzivanja občinstva! Ta bi bila lepa, da bi drago plačevali, a se dali še žaliti in zaničevati! Ne bo več!

Iz Zile. (Zopet ravnateljstvo drž. železnice.) Bil sem pred kratkim v Rožu. Vračajoč se domov, grem na dotično železniško postajo, kjer zahtevam listek v slovenskem jeziku. „Was? Rosenbach?“ vpraša uradnik. Jaz pa se zaderem nad njim in povem ime moje postaje glasno in razločno. Uradnik pa se začne trestiti in nazadnje jokuje pravi: „Mein Gott, was kann ich dafür, daß ich hierher gestellt bin.“ Veste vi, visoki nemški gospodje pri ravnateljstvu, ki nastavljate uslužbence, da je to, mično rečeno, velika brezobzirnost proti Vašim ljudem; zakaj jih razpostavljate poniževanju, morebiti tudi še več? Slovenci pa vejte: „Dokler se Slovenec ponižuje in prosi, ima Nemeck korajžo, kakor hitro pa odločno nastopiš, zgubi takoj pogum. Ne bi bil verjel, da so taki strahopetneži, a prepričal sem se v tem čestokrat. Torej, Slovenci, pogum in rabite pridno pritoževalno knjigo!

Torba za nasprotnike.

„Privandranci.“ „Freie Stimmen“ se v vsaki številki čeljustijo, da od njih toliko sovraženi dr. Brejca ni Korošec domačin, ampak da se je iz sosednje Kranjske priselil. Poglejmo no enkrat, kakšni rojaki so nemški celovski odvetniki? 14 jih je, in od teh jih je nič manj nego sedem, t. j. 50% „privandranci“! Tako so privandrali dr. Goll in dr. Martinek iz Štajerskega, dr. Hübner, dr. Luggin in dr. Walther iz Tirolskega, dr. Gebert iz Češkega, dr. Knappitsch pa je celo — Ljubljčan! Vsi ti so hudi Nemci, večinoma strastni nemški nacionalci; nekateri izmed njih znajo celo slovensko, vsi pa z največjim veseljem sprejemajo tudi slovenske stranke in slovenski — denar! Za zahvalo za to pa „Freie Stimmen“ na najnesramnejši način hujskajo zoper dr. Brejca ne zato, ker je Kranjec — kajti v tem pogledu si z nemškonacionalnim dr. Knapitschem lahko roke podata, ker sta oba Kranjca — ampak raditega, ker je zaveden in neizprosen branitelj slovenskega naroda, njegovih pravic in zahtev! To je pravi vzrok strastne gonje, ki jo sedaj nemško časopisje uprizarja zoper dr. Brejca. Kaj je dolžnost vsakega Slovenca v takih razmerah, nam ni treba poudarjati. Kdor ne poštuje se sam, podlaga je tujevi peti!

Zahvala! G. deželni poslanec dr. Angerer v Celovcu. Javno se zahvaljujem, da ste v koroškem deželni zboru krepko nastopili proti samovlastni premembi starih krajevnih imen. Glejte, mene so začeli mahoma imenovati „Kahlkogel“, akoravno imam staro obče priznano ime „Golica“. Staro ime „Baba“ hočejo prekrstiti v „Frauenkogel“ in — kar me najbolj žali — mojo sosedo „Zelenico“ v „Spinatkogel“. Strašno! Nadejam se, da bodo Vaše besede nekoliko izvedrile

možgane v te zadeve vpletenih fanatičnih germanizatorjev.

„Freie Stimmen“ nadaljujejo nesramno hujskanje zoper dr. Brejca, pa na tak način, da se tega sramujejo že Nemci sami. „Fr. St.“ objavljajo imena tistih celovških gospodov, ki so se z g. dr. Brejcem udeležili lova, ter obljubljajo, da bodo to listo nadaljevali. Imenovali pa so sledeče gospode: Slikar Kumerz, kantiner Baumgartner, trgovci Murero, Pötzl, Suppatsch in uradnik Kruppl. S tako ostudno pisavo si koplje list grob. Neki nemški gostilničar v Celovcu je rekel pred kratkim: „Ich pfeife auf die Deutschnationalen und lasse mich von ihnen nicht kommandieren.“ Bravo, nacelnji!

V trafikni Sowa je bil opovan Slovenec in se mu je reklo: „Was, Windischer, geh nach Laibach; in Klagenfurt brauchen wir keine Windischen!“ Kupil je znamko za 10 vinarjev. Denar so vzeli, znamke pa mu niso dali in mu jo je vročila trafikantinja šele potem, ko je šel po njo drugič. Pač pa mu je hotel fant vsiliti „šulferajnske“ vžigalice. Lepe reči! Slovence svarimo pred to trafiko, da se jim kaj enakega ne pripeti. Saj imamo dovolj trafik, v katerih se nam bo za naš denar z vso prijaznostjo postreglo.

Društveno gibanje.

Katehetski sestanek, napovedan na 14. t. m., izostane.

Radiše. Izobraževalno društvo zboruje dne 18. t. m. Govori č. g. dr. Cukala iz Celovca. Pridite v obilnem številu!

Velikovec. Društvo „Lipa“ priredi dne 11. oktobra popoldne ob 4. uri v „Narodnem domu“ v Velikovcu svoje mesečno (jubilejno) zborovanje. Na sporedu je jubilejni govor. Pri tem zborovanju bodo tudi prvokrat nastopili domači društveni tamburaši. Z ozirom na to vabi vse člane in prijatelje društva k najobilnejši udeležbi *odbor.*

Velikovec. V nedeljo, dne 18. t. m., priredi društvo „Lipa“ svoje mesečno zborovanje v Šmarjeti popoldne po blagoslovu v gostilni pri Lavreju. Na sporedu je zanimiv govor o gospodarstvu, in marsikaj zanimivega. Šmarječani in drugi, udeležite se v obilnem številu zborovanja!

Žitaravas. Kat. slov. izobraževalno društvo „Trta“ vabi na jubilejno slavnost, ki jo priredi dne 18. vinotoka 1908 v gostilni pri Pirovcu na Loncavi, župnija Št. Vid v Podjunski dolini, s sledečim sporedom: 1. Slavnostni govor; govori vlč. g. župnik Weiss. Cesarska in papeževa himna, pojo združeni pevci iz Št. Lipša in Žitaravas. 2. Igre: „Dr. Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček“ in „Pri gospodi“. Vmes pojo venec narodnih pesmi žitarska dekleta, nastopijo tudi prvokrat tamburaši iz Št. Vida. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina za neude 30 vinarjev. K obilni udeležbi vabi *odbor.*

Slov. kat. izobraževalno društvo za Železno Kaplo priredi v nedeljo, dne 18. oktobra, ob 2. uri popoldne v zgornjih prostorih gostilne g. Gašp. Weitzerja v Železni Kapli v čast trem letošnjim jubilejem: Lurškemu, cesarjevemu in papeževemu s sodelovanjem pevskega zbora, g. organista Fr. Haderlapa slavnostno zborovanje s sledečim sporedom: 1. „Domovini“, Gregorčič-Aljaž, poje pevski zbor. 2. Pozdravne besede. 3. Tri deklaracije v čast trem jubilejem. 4. „Papeževa himna“, Jan. Škroup, poje pevski zbor. 5. Govor. 6. „Na dan!“ Gregorčič-Aljaž, poje pevski zbor. 7. Igra: „Sv. Cita“, igrajo dekleta. 8. Medposameznimi dejanji poje zbor pesmi: „Slovensko dekle“. „Soči“ (Gregorčič-Aljaž) in „Domovina mili kraj“ (Praprotnik-Nedved). 9. Sklepne besede. 10. „Cesarska pesem“. — Vstopnina za neude: Sedeži 60 vin., stojišča 30 vin. Za ude: Sedeži 40 vin., stojišča 20 vin. Noben somišljenik naj na ta dan ne ostane doma! *odbor.*

Prevalje. V nedeljo, dne 11. oktobra, obhaja naše delavsko društvo popoldne pri Šteku papeževu in cesarjevo jubilejno slavnost. Na sporedu: 1. Govor. 2. Igra: „Spoštuj očeta“. 3. Sviranje tamburašev. 4. Šaljiva pošta. Somišljeniki! Pridite od blizu in daleč v ogromnem številu! *odbor.*

Stojte no — sedaj pridejo Gorenjci! V nedeljo dne 11. t. m. na veliko ljudsko slavlje, katero se vrši v Lescah po domače pri „Krištofu“ na Gorenjskem. Priredili bodemo pravcati „narodni semenj“, in poslali kar bo le prebitka, pa še zraven dali, za one vsega usmiljenja vredne reveže, ki po krivici trpe v bolnici usodne Ljubljane, poleg tega pa tudi še prispevali za druge blage namene. Na vsa slavna društva, korporacije in občinstvo gre tem potom nujna prošnja, ta dan prav nič ne zase prirejati, tembolj pa se nujno odločiti k izkupičku pod Triglav k nam. *Pripravljali odbor.*

Politične vesti.

Koroški deželni zbor.

V 29. seji, dne 24. m. m., je stavil poslanec Grafenauer predlog, da se naj sprejmejo v učni načrt predpisi o splošnih olajšavah za šolski obisk, zlasti pa, da se opozori občinske odbore, da imajo pravico, oziroma dolžnost, da se posvetujejo o poldnevnom pouku. Predlog se naj izroči pravno-političnemu odseku. Nacionalci so predlog odklonili. O tem bomo še natančneje govorili.

30. seja, dne 25. m. m. Predlog finančnega odseka, da se odobri računski sklep za l. 1907, se sprejme. Poročevalec dr. Steinwender pravi, da so nekaj prihranili, to pa vsled tega, ker se nekatere ceste niso še popravile in bi bilo za nje še izdatkov, ki so v proračunu. „Očitati si le moramo, da smo za koristne naprave izdali premalo.“ To so bile njegove besede. Mož je sicer hvalil deželno gospodarstvo, češ, da doklad niso že več let zvišali. Čudno se nam zdi, da je govoril o zvišanju in ne znižanju deželnih doklad, ker je vendar sam priznal, da so za koristne naprave še premalo izdali. To smo čutili in čutimo zlasti Slovenci. Podpišemo pa v celoti poročevalčeve besede: „Ni samo slabo gospodarstvo, delati dolgove, ampak morda še slabše, hraniti pri rečeh, ki so potrebne.“ O deželni zavarovalnici je poročal za finančni odsek Artur Lemisch. Iz poročila posnamemo, da je imela zavarovalnica v l. 1907 slučajno dobička 132.000 K. Če bode ostalo denarno razmerje v l. 1908 kazalo prebitka več nego 25.000 K, se naj razdeli v l. 1909 znesek 34.596 K 97 v. v obliki 10% odpisa premij. 2400 K se naj razdeli med uradnike. Lemisch je tudi povedal, da v slovenskih krajih zavarovalnica slabo napreduje, v dobrolskem okraju jo režija celo več stane nego ima dobička. Zato pa bo treba zavarovanje po celi deželi monopolizirati za deželo. — To pa si bo ljudstvo prepovedalo, kar mislijo ti nacionalci. Nazadnje bi nam še radi zapovedovali, kje se naj zavarujemo. Če bi bila deželna zavarovalnica na svojem mestu. bi se je itak ljudstvo takoj oklenilo. Zato bi bili seveda dobri Slovenci, da bi nosili denar, sicer pa nam ne privoščijo niti slovenskih tabel. Posl. Pirker je povedal tudi, da bodo odpisali 10% premije, ker bo to zopet vleklo, ker so se ljudje vsled podražena začeli deželni zavarovalnici odtegovati. Poslanec Wirt pa je govoril zoper odpis. Predlog finančnega odseka je bil z večino sprejet. Posl. Fr. Hofer je stavil predlog, da se naj zabrani avtomobilom vožnja po deželnih cestah. Proti predlogu je govoril baron Helldorf. Deželni predsednik Hein je izjavil, da to ne gre, ker so deželne ceste izročene javnemu prometu. Da pa se ne zgode nesreče, je poskrbljeno s tozadevno državno postavo. Ljudstvo pa ne naznanja prestopkov, ker se boji sitnosti. (Klic: To je ravno!) Predlog je sprejet z večino.

31. seja, dne 28. m. m. Dobernika predlog, da naj vlada ustanovi v Celovcu strokovno šolo za železničarje in razširi obrtno strokovno šolo za elektrotehnično šolo, se sprejme in izroči finančnemu odseku. Posl. Waldner predlaga, da naj se razširi zakon o deželnih cestah na poti hribolazcev, češ, da nekateri posestniki delajo težave hribolazcem. Poslanec meni, da se naj zemljiška posest iz dolin proti višavam zmanjšuje, tako da naj bo kamenje na vrhu gor javna posest. Knez Rosenberg meni, da turisti niso vedno nenevarni ljudje, ker mečejo kamenje, ki je nevarno živini, in da bi se reklo to, posestnike razlastovati, in priporoča prof. Waldnerju, da naj raje zmanjšuje svoje predloge. (Smeh.) Steinwender meni, da se prešernost degeneriranih meščanov (smeh) lahko zabrani s tozadevnim novim zakonom. Predlog se sprejme in izroči poljedelskemu in gospodarskemu odseku.

35. seja, dne 6. t. m. Prof. dr. Angerer je utemeljeval svoj predlog, da naj vpliva deželni odbor na vlado, da preneha poštna in železniška uprava z umetnim, svojevoljnimi in popolnoma neumljivim poslovenjevanjem nemških krajevnih imen, kar škoduje gospodarstvu. Gosp. profesor pravi, da je narodna dolžnost, varovati stara krajevna imena kot zgodovinske spomenike. Pri imenikih krajevnih imen vlada velika znešnjava; prizna pa, da so po nemškem Koroškem imena slovenskega izvora, ker so tam prebivali prej Slovenci. Jezi se, da se piše za Klagenfurt-Celovec, za Wien-Dunaj, za Villach-Beljak, za Pussarnitz-Požarnica itd. (Posl. Grafenauer ga popravlja, ker učeni profesor ne zna brati slovenskih imen). Obsoja tudi vedno menjavo imen v leksikonu krajevnih imen iz l. 1880 in 1890. Tako so za Dellach pisali prej Dule, potem Dole, za Latschach v občini Brdo Na Ločani, zdaj Loče, za Rechberg-Reberca, Reberce in Na Reberci. Hvali pa občinski leksikon, v katerem so izpustili več slovenskih imen in trdi, da se nemška imena po-

kvarjajo, ponarejajo. To je namera, našo grudo iznemčiti (posl. Grafenauer: Pojdite, pojdite!) Tako ravnanje vodi do izgredov kakor v Ljubljani, kjer je tolpa uničila lastnino. Bindišarji hočejo z nami v miru živeti in čislali bomo delo drug drugega.

Posl. Grafenauer odgovarja, da se Nemci pač nimajo prav nič pritoževati, ker ima vsak kraj tudi nemško ime. Vedne menjave slovenskih imen pa nismo mi zakrivali, ampak komisije pri ljudskem štetju, ki so prejemale tendenciozna navodila. Ljudstvo pa seveda ne zna slovenskih imen pisati, ker ga šola ni tega naučila. Prof. Angerer pa sploh ne zna slovenskih imen izgovarjati. Slovenci sami se smejimo, če vidimo na raznih postajah slovenske spakedranke. Mi jih nismo naredili. Sicer se pa godi ravno narobe. Jaz bi vprašal Nemce, zakaj so popačili slovenske Dole v Döllach? Sicer ne zavidam Nemcem tega imena, a zahtevam, da pustijo nam, kar zahtevajo zase. To se vendar ne pravi poslovenjevati, če rabimo Slovenci slovenska krajevna imena po nemških krajih, kakor na pr. Bistrica za Feistritz! Na tem ne bo ničesar spremenil ne Angerer ne deželni zbor. Ker so bila krajevna imena v imenikih iz l. 1880 napačna, zato so se popravila l. 1900 in to je prav. Deželni predsednik Hein zagovarja občinski leksikon in pravi, da je sedaj popravljen in brez napak.

Posl. Wieser se huduje nad št. tomaškim gosp. župnikom, češ, da je v nekem izkazu poslovenjeval, ko je pisal Sinčaves, Trdnjaves i. t. d. Tako je tudi v matrikama. Slovenska duhovščina ponareja matrike. Zadevo naj pograbi državni pravdnik. Knez in škof Kahn izjavi, da Slovincem vendar ne moremo zabraniti rabe njihovega jezika; glede matrik je pa izdal ukaz, da se pišejo tudi nemški, če jih kdo vodi slovenski, torej dvojezično. Grafenauer: Sem že mislil, da sem jaz kriv na potvorenju krajevnih imen, pa posl. Wieser me je poučil, da slovenska duhovščina. Duhovnik v celovski okolici naj bi poslovenjeval? So mi znani ti kraji. Naj gre g. Wieser in govori z ljudmi in slišal bo, da je gosp. župnik zapisal imena, ki jih izgovarja ljudstvo. Glede družinskih imen je pa resnica ravno narobe. Ravno slovenska imena pišejo razni uradi napačno, ponemčeno, kakor Zupančič, Globočnik, Metnic, Lemež itd. (Bučen smeh.) Opozarja tudi na ministrski odlok, ki dovoljuje, da se ta ponemčena imena smejo pisati v matrikah s slovenskimi črkami, če se v oklepaj zapiše ponemčeno ime. Mnogokrat duhovniki ne dobijo v roke nič pismenega in se tako lahko zgodi, da se vpiše kaj napačnega. Tu pa je tako vzadi deželna vlada in se ni prav nič treba bati, da bi ta ne popravila. Posl. Angerer odgovarja, da se gre tu le za nova ponarejanja imen in da se drži načela, da se treba naslanjati na imena, ki jih izgovarja ljudstvo, ker ljudstvo ne pači imen, ampak posamezne osebe, kakor so pomažarili na Ogrskem nemška imena. Proti temu „divjemu“ pomažarjevanju je treba nastopiti. Predlog je seveda sprejet. — G. profesor, z Vašimi besedami bomo ovrgli Vaše nasprotujoče si trditve in z lahkoto dokazali, da ste se s tem predlogom kot profesor zgodovine in logike nesmrtno blamirali.

Hein odgovarja na interpelacijo poslanca Wieserja, češ, da se je obrnil na kn. šk. ordinarijat, da naj izposluje, da bodo duhovniki pisali nemške izkaze. Ordinarijat je v enem slučaju to storil, a sedanji slučaj kaže, da brez uspeha. Obrnil se bo še enkrat v tem oziru na ordinarijat, in če potem ne bo uspeha, bom posegel po drugih sredstvih, da dosežemo cilj. — Tako torej! Slavna deželna vlada koroška se skriva za ordinarijat, da bi nas tem potom vpregla v jarem krivic, ker ve, da postavnim potom tega ni mogoče doseči. Upamo pa, da bodo pri visokoč. kn. šk. ordinarijatu dali vse take Heinove prošnje — ad acta. Heinove grožnje, da bo z drugimi sredstvi uklepal slovensko duhovščino v jarem narodnih krivic, pa vzamemo pomilovalno na znanje. Naj le skusi stvar spraviti v razgovor v državnem zboru, bomo videli, kdo bo tepen. Mi ne!

Bolgarija neodvisna.

Bolgarija, ki je bila dosedaj formalno podložna turškemu sultanu, se je proglasila za neodvisno državo in si je knez Ferdinand nadel naslov „bolgarski car“. Razmerje med Turčijo in Bolgarijo je zelo napeto ter obe državi zbirate čete. Grška se je izrekla, da bo v slučaju vojske stopila na stran Turčije. Živelj svobodni Bolgari! Slovan na dan!

Habsburška Bosna in Hercegovina.

Uradna „Wiener Zeitung“ je objavila 7. t. m. cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim se je izvršilo priklonjenje Bosne in Hercegovine habsburški vladikovini. Cesarjev razglas na bosniško-hercegovski prebivalstvo je napravil v Sarajevu

dober vtis. Raz javna poslopja vihrajo zastave. Cesarjevo lastnoročno pismo na skupnega ministra Buriana poroča, da dobila Bosna in Hercegovina deželni zbor, v katerega se bodo volili poslanci po verskem izpovedovanju in poleg deželnega zbora se bodo ustanovili tudi okrajni zastopi. Bosna in Hercegovina se za enkrat ne bodo priklonile ne k Ogrski, ne k Avstriji, ampak ostana kot tretji del avstrijske vladikovine. Ta korak avstrijske vlade pozdravljamo z veseljem, ker se bo s tem slovanski živelj v Avstriji le okrepil.

Književnost.

Slavnostni red za proslavo cesarjeve 60-letnice v ljudski šoli. Sestavljal A. Kosi v Središču na Štajerskem. Cena 1 K. Prireditelj cesarske slavnosti bo ta brošurica zdatno olajšala delo, ker jim ne bo treba sestavljati sporeda in iskati primerne tvarine po raznih knjigah in časnikih. Slovenske krajne šolske svete opozarjamo, da naj povsod zahtevajo cesarske slavnosti za šolarje v slovenskem jeziku. Kaj imajo otroci od cele slavnosti, če se vrši v tujem jeziku? Bolje potem, da je ni. Če se učitelj izgovarja, da ne ve, kako bi to naredil, evo slovenski red, ki je sestavljen po določbi c. kr. ministrstva za bogochastje in pouk, ki ukazuje vsem ljudskim šolam, da in kako naj slave 2. decembra cesarjevo šestdesetletnico.

Katoliški verouk. I. knjiga. Spisal dr. Iv. Svetina. Knjiga je spisana za višje razrede srednjih šol, se odlikuje po lepoti jezika in bo zbog pregledne vsebine služila duhovnikom v razno uporabo. Cena krasno vezani knjigi K 2:80.

Kaj je novega po svetu.

V Mariboru so zaprli šest nemških turnarjev, ker so pobijali Slovincem okna. Kaj pa je s celovškimi demonstranti? Ali se bo stvar kar tako tiho potlačila? Zahtevamo zasluženo kazeno, sicer se bo fantičem zdelo potrebno, še nadalje polivati s črnimolom hiše Slovincem in jih psovati.

Knjige „Matica Slovenske“ se vse tiskajo in izidejo brezdvomno pred Božičem. P. n. gg. poverjeniki, ki za letošnje niso poslali članarine, naj blagovolijo to storiti čim prej. Poedinci morejo denar (4 K) poslati tudi direktno Matici v Ljubljano, samo naj po možnosti navedejo, pri katerem poverjeništvu so dosle dobivali knjige.

Odtiski podob sv. Cirila in Metoda, prav okusno izdelani, so na razpolago v družbini pisarni. Želeti je, da jih priporočajo posebno gg. učitelji in kateheti ljudskih šol učencem, ki naj z njimi zaznamujejo svoje šolske knjige. Naj torej ne manjka na nobeni učni knjigi odtisec podob slovenskih blagovestnikov, enako bi bilo primerno za molitvenike. Cena enega odtiska 10 vinarjev.

Družba sv. Cirila in Metoda je izdala v proslavo jubilejnega leta dve mladinski knjigi: „Naš cesar Fran Josip I.“ (cena 40 vin. in „Franc Jožef I.“ (cena 30 vin.). Priporočamo ju vsem šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom, da si ju nabavijo ter razdele med otroke. Čisti znesek pripade družbi, knjigi sami pa ste zelo primerni jubilejnemu letu. Naročila je oglašiti družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, katerim se bode zastopnik prilagala knjiga „Andrej baron Čehovin“, slavni slovanski junak.

Družba sv. Cirila in Metoda ima poleg „Bleiweis-Vodnikovih“, Polakovih tudi nekaj „Jurčičevih“ razglednic v zalogi. Zadnje je prejela družba v razpečavanje od gdč. Helene Baudekove. Te razglednice so se izdale prvotno v korist ženski šentpeterski podružnici. — Rodoljubi, segajte pridno po naših razglednicah!

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala „Česka akcijska pivarna“ v Čeških Budjeovicah K 192:06 kot provizijo za 963 hektolitrov piva, razprodanega na Kranjskem od 1. junija do 23. septembra 1908. Gotovo lep znesek za tako kratko dobo. Slovenci sami pa morejo ta znesek podesteteriti s tem, da naročajo izključno le pivo omenjene pivovarne. Le žal, da se mnogo toči „Meščansko budjeviško pivo“, katerega glavna zaloga na Slovenskem je v Spodnji Šiški pri Ljubljani. To pivo prihaja od meščanske pivovarne, ki je najhujša nasprotnica Čehov v Budjeovicah, ki podpira „Schulverein“ in absolutistično nastopa napram češkim uslužbencem. Započeto gospodarsko osamosvojenje se naj pri nas pospešuje i s tem, da se naroča akcijsko pivo, saj se s tem podpira našo družbo, nasprotno z meščanskim pivom „Schulverein“. Kdorkoli pije to pivo, naj si zapomni, da je pospeševal germaniziranje naše mladine. Upamo, da se bode v bodoče točilo po vseh slovenskih gostilnah poleg domačega piva in ostalih dobroznanih narodnih čeških piv le česko bu-

djejoviško pivo, ki je poleg navedenih vzrokov tudi jako dobro in priznано po vsem Češkem.

Nevarnostim, katere pretijo umetno hranjenim dojenčkom, odidejo le tisti otroci, kateri dobivajo moko „Kufeke“ za hrano. Nobenega boljšega sredstva ni proti tako strašnem bruhanju, črevesnemu katarju, driski itd., kakor moka „Kufeke“, katera se od prvih zdravniških avtoritet kot najboljša priporoča. — „Der Säugling“, jako poučna knjiga, dobiti je brezplačno v prodajalnah ali pa pri R. Kufeke, Dunaj III.

• Kašelj,

nahod, hripavost, težko sapo preženemo s Feller-jevim fluidom z znamko „Elsa-fluid“. — Dvanajstoriga za poskusnjo 5 K franko. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubici, Elsa trg 67 (Hrvatsko). Ferry.

Izredna državna loterija. Že 22. oktobra t. l. se bo vršilo srečanje izredne jubilejne loterije v dobrodelne namene c. kr. deželne breme in orožništva. Le 4 K znaša cena srečke, se dobiva v vseh menjalnicah, tobačnih trafikah, loterijskih kolekturah itd. Vseh 17.984 dobitkov (glavni dobitok 200.000 K) se bo izplačalo v gotovini.

Blagru človeštva sta posvečena lekarnarja A. Thierryja balsam in centifolijsko mazilo, v kojih svetovni veljavi pričajo brezštevila zahvalna pisma. To dvojno, svetovnoznano glede zdravilne moči neprekosljivo sredstvo, ki se nikdar ne pokvari, skoro vedno učinkuje in pomaga. To dvojno svetovnoznano domače zdravilo je treba imeti v domači zalogi in odklanjati ponarejanja, kar so ničvredna in kazniva. Thierryjev balsam, 12 malih, ali 6 podvojnih steklenic K 5. Thierryjevo centifolijsko mazilo, 2 skatlici K 3:60, se naročujeta v lekarni pri „Angelu varihu“ A. Thierryja v Pregradi pri Rogatcu.

Naseljevanje v Sibiriji. Rusija namerava naseliti čimnajveč ljudi v Sibirijo. Prihodnje leto želi naseliti tam 100.000 družin s 500.000 osebami in ima na razpolago 350.000 zemljiških deležev. V ta namen ima v proračunu postavko 23.277.000 rubljev.

Tržne cene v Celovcu

1. oktobra 1908 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K v	K v
	K v	K v	K v	K v
Pšenica	—	23	—	14 58
Rž	20	20	66	12 18
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	—	20	4	10 20
Oves	17	18	—	6 41
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	26	66	16 80
Turščica	17	62	18	30 10 25
Fižola reeča	28	50	—	—
Repica (krompir)	—	—	5	11 2 30
Seno, sladko	9	—	10	60 —
„ kislo	6	50	9	— —
Slama	6	—	7	50 —
Zelnate glave po 100	—	—	—	— —
Mleko, 1 liter	—	22	—	24 — —
Smetana, 1 „	—	60	1	20 — —
Maslo (goveje) 1 kg	2	60	2	80 — —
Surovo maslo (putar), 1 „	2	40	3	20 — —
Slanina (špeh), povoj., 1 „	2	—	2	20 — —
„ surova, 1 „	1	60	1	70 — —
Svinjska mast 1 „	1	70	1	80 — —
Jajca, 1 par	—	16	—	18 — —
Piščeta, 1 „	2	—	2	40 — —
Kopuni, 1 „	—	—	—	— —
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	20	3	50 — —
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	10 — —

Ž i v i n a	Počrez	100 kilogramov		Prignalo	Prodato		
		žive vage	zaklana				
	od	do	od	do	od	do	
v k r o n a h							
Biki	200	—	—	—	—	1	1
Voli, pitani	—	—	—	150	—	2	2
„ za vožnjo	401	—	70	—	—	6	2
Junci	160	—	—	—	—	2	1
Krave	144	340	66	—	—	58	16
Telice	—	—	—	—	—	1	—
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	14	42	—	—	—	227	114
Ovce	—	—	—	—	—	—	—

Loterijske številke 3. oktobra 1908:

Gradec 27 52 73 41 29

Dunaj 49 51 29 84 15

Podpirajte Ciril-Methodovo družbo.

Slovenci! Kupujte le pri domačih slovenskih tvrdkah, ki se priporočajo v „Miru“. — Svoji k svojim!



Pravo ime Schichtovega perilnega izvlečka je

„Frauenlob“.

Ta je najboljši prašek za namakanje perila in popolnoma nadomestuje druga belila.

Dobiva se povsod!

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, vedno najnovejši izbir.

Zaloga je stalno v vrednosti $\frac{1}{4}$ milijona kron. Za prodajanje **na debelo** oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa zimskega blaga bodem letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala. Imam za ženinje in neveste zmirom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

Vsi uslužbenci govorijo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine, Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

Lepo arondirano posestvo

v prijaznem kraju v vernberški občini, ki ima 39 oralov dobrega sveta, krme za 10 repov živine in lep sadni vrt, je pod ugodnimi pogoji na prodaj. Natančnejša pojasnila daje iz prijaznosti V. Falle, Vrba na Koroškem.

Edino pristen je le

Thierry-jev balsam

z zeleno varstveno znamko **redovnica**. Najmanjša pošiljatev 12/ ali 6/ ali patentirana družinska steklenica za potovanje K 5.— Zavoj brezplačen.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo.

Najmanjša pošiljatev 2 lončka K 3'60.— Zavoj brezplačen. Obe domači sredstvi sta povsod znani kot najboljši zoper tiščenje v želodcu, gorečico, krče, kašelj, zasliženje, vnetja, ranitve, rane itd. Naročila ali denarne pošiljateve se naj naslavljajo na: Lekarar A. Thierry v Pregradi pri Rogiški Slatini. Zaloga skoro v vseh lekarnah.

Kupujte narodni kolek!

Razpisuje se služba
organista in cerkovnika
v Pliberku.
Prednost imajo samci.
Nastop s 15. oktobrom t. l.
Mestni župnijski urad Pliberk, Koroško.

Franc Koritnik,
krojaški mojster,
Celovec, Paradaiser-ulica 3,
se priporoča za napravo vsakovrstnih oblek, osobito sedaj za bližajočo se zimo.
Najmodernejše domače in angleško blago vedno v zalogi.
Nizke cene. Točna postrežba.

Flachov travnik v Wunderstättnu,
občina Labud,
v izmeri 6 h 78 arov in 19 m² se za primerno ceno takoj prodaja.
Kupne ponudbe in plačilni pogoji naznaniti so lastnici, okrajni hranilnici v Slovenjgradcu na Štajerskem.

Najboljši češki vir za dobavo.
Ceno posteljno perje!
1 kg sivega, izpukanega perja 2 K, boljše 2 K 40 vin.; polbelega 2 K 80 vin.; belega 4 K, belega puhastega 5 K 10 vin.; 1 kg najfinejšega, snežno-belega, izpukanega 6 K 40 vin.; 8 K; 1 kg sivega puha 6 K, 7 K, i elega, finega 10 K; najfinejšega prsnega puha 12 K. Ako se kupi 5 kg, poštnine prosto.
Izgotovljene postelje iz gostonitkastega rdečega, visnjevega, belega ali rumenega nankina, dobro napolnjene, tuhnja, 180 cm dolga, 116 cm široke, z dvema blazinama, vsaka 80 cm dolga, 58 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim puhastim perjem 16 K; napolnjen 20 K, puh 24 K; posamezne tuhnje 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50 vin., 4 K. Pošiljam po postnem povzetju od 12 K dalje poštnine prosto. Dovoljeno je zamenjati ali vrniti, ako se plača poštnina; če blago ne ugaja, se denar povrne. **S. Benisch, Deschenitz, št. 794 (Česko).**
Cenik brezplačno in poštnine prosto.

Kajža s kovačnico,
ki ima 3 orale dobrega sveta, novo zidano in dobrodočro kovačnico tik občinske ceste, na lepem kraju stoječo, se radi družbinskih razmer takoj prodaja. Nad polovico kupne cene lahko na hiši ostane. Več pove **Janez Jeseničnik**, kovač v Hovčah, pošta Podravlje na Koroškem.

Ceno posteljno perje
1 kg sivega, skubljenega K 2'—, napolnjenega K 3'80 belega K 4'—, izredno finega K 6'—, najbolj finega, skubljenega K 8'—, 1 kg sivega puha 6 K, belega 10 K, naprsnega 12 K, od 5 kg začeni franko.
Dovršene postelje
iz zelo gostega, rdečega, modrega, rumenega ali belega nanking-blaga, 1 pernica 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema 80 cm dolgima in 58 cm širokima blazinama, dobro napolnjena, z novim sivim, očiščenim in trpežnim perjem K 16'—, z napolnjenim K 20'—, s puhom K 24'—; posamezne pernice po K 12'—, 14'—, 16'—, blazine K 3'—, 3'50, 5'—. Pošilja po povzetju, zavoj brezplačno, od K 12'— naprej franko.
Maks Berger v Dešenici 224, Šumava, Česko. Neugajajoče se zamenja ali se vrne denar.
Ceniki zastoj in franko.

Kmetijska nakupovalna in prodajalna zadruga
pri Sv. Križu pri Mariboru, pošta Zgornja Sv. Kungota,
ima po zmernih cenah na prodaj 300 hl dobrega sadjevca, veliko množino vsakovrstnih jabolok in okoli 200 q plemenitih kostanjev.

Vzgojišče za deklice
(Internat)
č. šolskih sester v „Národní šoli“
družbe sv. Cirila in Metoda
v Velikovcu
se priporoča p. n. slovenskim staršem.
V hiši je štirirazredna ljudska šola; ozira se posebno na pouk v ženskih ročnih delih. Šolsko leto se začne dne 4. novembra t. l. Plačila 20 kron mesečno.
Oglasila naj se blagovolijo poslati č. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Izredna državna loterija.
Po Najvišjem povelju Nj. c. in kr. Ap. Veličanstva.
Izredna jubilejna loterija
za dobrodelne namene c. kr. domobrncev in orožnikov.
Ta denarna loterija, edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 17.984 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 513.760 kron.

Glavni dobiček iznaša
200.000 kron v gotovini.
Žrebanje se vrši nepreklicno dne 22. oktobra 1908.
Ena srečka stane 4 krome.
Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštnih, brzjavniških in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti žrebanja za kupce srečk brezplačno.
Srečke se pošiljajo poštnine prosto.
Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov.
Oddelek za državno loterijo.

Janez Goleš
v Celovcu,
Paradeisergasse št. 20,
podobarska in pozlatarska delavnica za cerkvena dela
se vljudno priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v izdelovanje, prenovljenje in pozlačenje oltarjev, prižnic, božjih grobov, okvirjev, svetih podob in tabernakljev po predpisu.
Za fino in trajno delo prevzame popolno jamstvo.
Kos vsaki konkurenci.
Priznana najcenejša slovenska tvrdka na Koroškem.

Lovske puške
vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča
Prva borovska tovarna orožja
Peter Wernig,
c. in kr. dvorni založnik v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu
Akcijski kapital K 2.000.000.
Denarne vloge obrestujemo po
4 $\frac{1}{2}$ %
od dne vloge do dne vzdiga.
Kolodvorska cesta št. 27.
Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurznim izgubi. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.
Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu. Turške srečke. Sest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8'— za komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanja na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10'— za komad. Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.